

Skýrsla

**dómsmálaráðherra um framgöngu lögreglu gagnvart mótmælendum
Kárahjúkavirkjunar og stóriðjuframkvæmda
2005, 2006 og 2007, samkvæmt beiðni**

(Lögð fyrir Alþingi á 135. löggjafarþingi 2007–2008.)

Efnisyfirlit

I. Inngangur	1
II. Um Lögreglukerfið, öflun upplýsinga og úrvinnslu gagna	2
III. Svör sem bárust við fyrirspurnum	4
Frá lögreglustjóranum á Seyðisfirði.....	4
Frá lögreglustjóranum á Eskifirði	5
Frá lögreglustjóra höfuðborgarsvæðisins	6
Frá lögreglustjóranum á Suðurnesjum	6
Frá ríkislögreglustjóranum	7
Frá Útlendingastofnun.....	7
IV. Um heimildir lögreglu og réttindi fólks	8
V. Umbeðnar upplýsingar og tölfræði um skráð mál í Lögreglukerfið, sem beiðni um skýrslu tekur til	11
Samantekt um skráðar upplýsingar	11
Staða einstakra mála og eftir atvikum niðurstöður í dómsmálum.....	15
VI. Helstu niðurstöður	22

I**Inngangur**

Með beiðni sem lögð var fram á Alþingi í apríl 2008 (þskj. 888 - 574. mál) var óskað skýrslu frá dómsmálaráðherra um framgöngu lögreglu gagnvart mótmælendum Kárahnjúkavirkjunar og stóriðjuframkvæmda árin 2005, 2006 og 2007.

Beiðnin var frá alþingismönnum Kolbrúnu Halldórsdóttur, Álfheiði Ingadóttur, Árna Þór Sigurðssyni, Ingibjörgu Ingu Guðmundsdóttur, Paul Nikolov, Steingrím J. Sigfússyni, Þuríði Backman, Ögmundi Jónassyni og Ölmú Lísu Jóhannsdóttur.

Óskað var eftir því að í skýrslunni kæmu fram upplýsingar um aðgerðir lögreglu gagnvart mótmælendum Kárahnjúkavirkjunar og álvers í Reyðarfirði sem hér segir:

1. Upplýsingar um aðgerðir lögreglu gagnvart mótmælendum sem dvöldu á virkjunarsvæðinu við Kárahnjúka og í námunda við það og álverslóðina í Reyðarfirði á tímabilinu júlí – ágúst 2005, júlí – ágúst 2006 og apríl – september 2007. Þá er einnig óskað upplýsinga um aðgerðir lögreglu gagnvart mótmælendum á Snorrabraut 14. júlí 2007 og við álver Alcan í Straumsvík 24. júlí 2007.
2. Getið verði um öll tilfelli þar sem lögregla hafði afskipti af mótmælendum, fjölda lögreglumanna í hverju tilviki, tilefni afskiptanna, framkvæmd og lyktir aðgerðanna. Handtökur verði tilgreindar og tímabundnar frelsissviptingar, vegabréfasviptingar, leit í húsum eða á öðrum dvalarstöðum mótmælenda og tilraunir til að koma í veg fyrir að mat væri komið í tjaldbúðir. Einnig verði tilgreindar upplýsingar um söfnun lögreglu á persónuupplýsingum, myndatökur og fleiri athafnir er varðað geta ferðafrelsi og friðhelgi einkalífs manna, t.d. spurningar um skoðanir viðkomandi.
3. Tilgreindar verði heimildir fyrir því inngripi sem lögregla þarf lögum samkvæmt heimildir dómstóla til að framkvæma, sbr. húsleitarheimildir og hleranir á sínum og tölvupósti.
4. Upplýsingar um hvernig háttáð var eftirliti lögreglu með mótmælendum sem dvöldu á virkjunarsvæðinu við Kárahnjúka og í námunda við það, utan beinna aðgerða. Einnig upplýsingar um eftirlit utan virkjunarsvæðis og álverslóðar. Greint verði frá því hversu víðtækt eftirlitið var í tíma og rúmi, jafnframt hvort símar mótmælenda voru hleraðir á einhverju tímabili og/eða tölvupóstur.
5. Þá verði tilgreindar upplýsingar um eftirlit og meðhöndlun ætlaðra mótmælenda frá útlöndum við komu til landsins sumarið 2006 og 2007.

Dómsmálaráðuneytið fól Arnari Guðmundssyni, lögfræðingi og skólastjóra Lögregluskóla ríkisins, að safna upplýsingum og vinna drög að skýrslu fyrir ráðuneytið. Með honum unnu þrír deildarstjórar skólans að upplýsingaöflun og úrvinnslu gagna.

II

Um Lögreglukerfið, öflun upplýsinga og úrvinnslu gagna.

Skýrslan byggist að stærstum hluta á umfangsmikilli gagnavinnslu úr skráningarkerfi lögreglunnar.

Eitt af hlutverkum ríkislögreglustjóra, samkvæmt 5. gr. lögreglulaga, er að halda málaskrá um kærur sem berast lögreglu um afbrot með öllum nauðsynlegum upplýsingum sem mál varða, dagbók lögreglu með upplýsingum um erindi til lögreglu og úrlausn þeirra, skrá yfir handtekna menn og aðrar skrár sem nauðsynlegar eru í þágu löggæsluhagsmuna til að afstýra yfirvofandi hættu eða sporna við afbrotum.

Dómsmálaráðherra skal, samkvæmt lagagreininni, setja nánari reglur um þessar skrár. Þær er að finna í reglugerð um meðferð persónuupplýsinga hjá lögreglu, númer 322/2001 sem er sett samkvæmt 3. mgr. 19. gr. laga um meðferð opinberra mála, i-lið 1. mgr. 5. gr. lögreglulaga og 3. mgr. 45. gr. laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Í 2. gr. reglugerðarinnar er nákvæmlega talið upp hvaða skrár ríkislögreglustjóri skal halda og til þess að sinna því hlutverki er notaður sérstakur gagnagrunnur sem kallast Lögreglukerfið (LÖKE). Það kerfi sameinar í raun fimm eldri kerfi sem lögreglan notaði áður, dagbók, skýrslugerð og málaskrá, brotamannaskrá og handtökukerfi og því til viðbótar hefur málaskrá ákærvaldsins verið felld inn. Í Lögreglukerfið á að skrá inn öll tilvik líkt og áður, en þau fá ólíkan feril eftir því hvort um er að ræða brot eða verkefni.

Ríkislögreglustjórinn veitti þeim starfsmönnum skólans sem unnu að upplýsingaöflun nauðsynlegan aðgang að LÖKE og var farið yfir allar skráðar bókanir sem vörðuðu afskipti af eða samskipti við mótmælendur á umræddum stöðum á umræddum tímabilum.

Einnig var aflað gagna frá Fjölmíðlavaktinni ehf. varðandi umfjöllun dagblaða og ljósvakamiðla um allar fréttir og frásagnir á því tímabili sem til skoðunar var; til glöggvunar var öll slík umfjöllun samlesin með skráðum upplýsingum í LÖKE.

Þó svo að vinna við skýrslu byggist fyrst og fremst á skráðum upplýsingum í LÖKE var jafnframt talið nauðsynlegt að leita eftir upplýsingum hjá opinberum aðilum, fyrst og fremst þeim lögregluliðum sem unnu að og/eða lögðu til mannskap í verkefni. Þrátt fyrir að mest mæddi á embættum lögreglustjóranna á Seyðisfirði og Eskifirði og reyndar á höfuðborgarsvæðinu einnig þá kom fjöldi lögreglumanna frá öðrum lögregluliðum, fyrir milligöngu ríkislögreglustjóra, til aðstoðar að verkefnum sem tengdust mótmælendum Kárahnjúkavirkjunar og stóriðjuframkvæmda á árunum 2005, 2006 og 2007.

Lögreglustjórunum á Seyðisfirði, Eskifirði, höfuðborgarsvæðinu og á Suðurnesjum voru rituð bréf auk þess sem leitað var til ríkislögreglustjórans. Þeim var öllum kynnt nákvæmlega hvað fælist í beiðni um skýrslu dómsmálaráðherra, sem Alþingi hafði fallist á, og var óskað upplýsinga sem kæmu að gagni við vinnslu skýrslunnar

Í bréfi til forstjóra Útlendingastofnunar var óskað eftir að svarað yrði hvort stofnunin hafi komið að einhverjum þeim aðgerðum sem kunna að falla undir eftirlit og meðhöndlun ætlaðra erlendra mótmælenda og var sérstaklega vísað í lokalið beiðninnar í því sambandi.

Við úrvinnslu og öflun upplýsinga var samkvæmt því sem að framan greinir farið yfir öll skráð afskipti lögreglu af mótmælendum á tilgreindum tímabilum. Þær upplýsingar sem fengust við úrvinnsluna eru settar fram í tölfræðilegu yfirlit í tímaröð þar sem leitast er við að svara því sem um var spurt í beiðni um skýrslu, um fjölda lögreglumanna sem komu að málum, fjölda frelsissviptinga og handtökur, hvort um vegabréfasviptingar meintra mótmælenda hafi verið að ræða auk þess sem í hverju tilfelli er einnig getið um tilefni afskipta, hverjar aðgerðir lögreglu voru og lyktir þess og loks um lok hvers máls fyrir sig.

III

Svör sem bárust við fyrirspurnum.

Frá lögreglustjóranum á Seyðisfirði.

- Hjá embættinu var lögð áhersla á að starfsmenn bættu þekkingu sína á lögum og úrlausnum dóma í tengslum við aðgerðir í málum sem varða mannréttindi.
- Leitast var við að gera mótmælendum sem minnstan бага og láta friðsamleg mótmæli óátalin, en grípa eingöngu til aðgerða í tilefni af lögbrotum.
- Starfsmenn lögðu sig fram um að eiga friðsamleg samskipti við þá sem hugðust mótmæla á hálendinu sumrin 2005 – 2006 og voru meðal annars haldnir fundir með forsvarsmönnum mótmælenda og þeir aðstoðaðir á ýmsa vegu.
- Ríkislögreglustjórinn hafði milligöngu um að lögreglan á Seyðisfirði fengi aðstoð frá lögreglumönnum sem sérstaklega voru þjálfaðir í mannfjöldastjórnun. Þeir voru oft kallaðir „óeirðasveit“ og kom aðstoðin frá ríkislögreglustjóranum, lögreglunni í Reykjavík, Kópavogi, Hafnarfirði, Keflavík, Keflavíkurflugvelli, Selfossi, Akureyri og Eskifirði.
- Þessir lögreglumenn voru ekki allir í einu á svæðinu en alls voru 32 til aðstoðar í júlí - ágúst 2005, 15 úr sersveit og 17 aðrir; 25 lögreglumenn voru til aðstoðar í júlí - ágúst 2006.
- Ljóst var hver stjórnaði lögreglumönnum þeim sem komu til aðstoðar hverju sinni en hlutverk þeirra var að halda uppi löggæslu í kringum virkjanaframkvæmdir við Háslón, Hraunaveitur á Eyjabökkum og stöðvarhúsið í Fljótsdal; þeim var skipt upp á dagvaktir og næturvaktir og gistu á ýmsum stöðum, svo sem í vinnubúðum Landsvirkjunar í Fljótsdal, í gamla bænum á Bessastöðum og vinnubúðum Landsvirkjunar við Háslón.
- Þegar um eiginlegar aðgerðir lögreglu var að ræða, sem leiddu til þess að mál hafi verið stofnuð, á að liggja fyrir í öllum tilvikum hvaða lögreglumenn (sbr. fjöldi) hafa unnið að málunum.
- Í þeim tilvikum sem andstæðingar framkvæmda voru handteknir fór fram rannsókn á málum þeirra sem endaði með ákærumeðferð og dómum þegar það átti við. Engar kærur bárust á hendur lögreglu vegna þessara mála.
- Embættinu er ekki kunnugt um meint þvingunarúrræði umfram það sem bókað er um handtökur í tilefni af lögbrotum.
- Varðandi eftirlit af hálfu lögreglu á Seyðisfirði, utan beinna aðgerða, var aflað upplýsinga eftir því sem unnt reyndist á vefsíðunni www.savingiceland.org. Þess utan reyndi embættið að fylgjast með og vera í stakk búíð að vita við hverju mætti búast af andstæðingum virkjunarframkvæmda.
- Um sumarið 2006 var fengin upptökuvél sem notuð var við löggæsluna og eru dæmi um að upptökur hafi verið notaðar sem sönnunargögn um lögregluaðgerðir við meðferð sakamála í dómi.
- Ekki var, í tengslum við mótmælin, um neinar símhleranir að ræða og heldur ekki skoðun á tölvupósti.
- Engar húsleitir fóru fram í híbýlum mótmælenda né heldur í bifreiðum þeirra.
- Á handteknu fólki var leitað að hættulegum munum og munum sem ætla mátti að væru sönnunargögn í viðkomandi máli. Slíkir munir voru haldlagðir af lögreglu ef þeir fundust.
- Embætti sýslumannsins á Seyðisfirði fer með landamæraeftirlit og annast tollafgreiðslu bílferjunnar Norrænu og starfsmenn embættisins annast tollafgreiðslu á Egilsstaðaflugvelli.

- Til að afla upplýsinga um umfang væntanlegra mótmælaaðgerða sem boðaðar höfðu verið af samtökunum Saving Iceland á virkjanasvæði Kárahnjúkavirkjunar var, vorið 2006, sérstaklega fylgst með því hvort hugsanlegir mótmælendur kæmu með Norrænu. Var það vegna þess að árið áður höfðu mótmæli ekki einungis verið friðsamleg en einnig snúist um að valda truflunum á atvinnustarfsemi sem einnig hafði í för með sé hættu fyrir viðkomandi sjálfa og starfsmenn á vinnusvæðunum. Þegar ferðamenn sem komu til landsins með Norrænu voru stöðvaðir var það við úrtaksleit. Í einhverjum tilfellum voru viðkomandi aðilar spurðir hvort þeir væru komnir til að mótmæla en yfirleitt þurfti ekki að spyrja þá, því bæði var um það að ræða að þessir aðilar höfðu verið við mótmæli á svæðinu árið á undan (2005) eða þá að þeir lágu ekki á þeim skoðunum sínum að þeir væru á móti framkvæmdunum og ætluðu að mótmæla þeim.
- Pólitískar skoðanir ferðamanna eru embættinu óviðkomandi en rétt þótti að afla fyrrnefndra upplýsinga til að embættið gæti gert sér grein fyrir væntanlegu umfangi mótmælanna.
- Þess eru dæmi að við leit í farangri ferðamanna hafi komið í ljós sams konar búnaður og notaður hafði verið við að trufla atvinnustarfsemi árið áður (2005), svo sem tangir, sagir, ýmis verkfæri, naglasett, lásar (hjólalásar), festingar, úðabrúsi og sigbúnaður. Dæmi eru um að haldlagðir hafi verið hjólalásar, festingar og úðabrúsi sem viðkomandi gerðu ekki athugasemdir við.

Frá lögreglustjóranum á Eskifirði.

- Skipulag og viðbragðsáætlanir lögreglunnar á Eskifirði vegna mótmæla sem tengdust vinnusvæði í Reyðarfirði þar sem byggja átti álver voru tvenns konar. Í fyrsta lagi til að tryggja öryggi þeirra, sem að mótmælum stóðu og þeirra sjálfra gagnvart íbúum á svæðinu, en upplýsingar höfðu borist lögreglu um að íbúar ætluðu að láta sverfa til stáls gagnvart mótmælendum. Í öðru lagi að tryggja með sem bestum hætti öryggi lögreglumanna og annarra ef til kæmi sókn inn á afmarkað byggingasvæði álversins.
- Upp komu fimm mál á árunum 2005 – 2006 þar sem lögreglan í umdæminu hafði afskipti af meintum mótmælendum. Lögreglustjóri gerði grein fyrir þeim málum sem voru í samræmi við bókanir í LÖKE.
- Engar húsleitir eða fjarskiptahleranir vegna hugsanlegra mótmæla áttu sér stað, hvorki meðan lögregla hafði afskipti af mótmælendum eða í aðdraganda afskipta.
- Vegabréf voru aðeins fengin frá handhöfum þeirra til skoðunar og staðfestingar á réttmæti þeirra, auk þess sem þau voru ljósrituð.
- Myndatökur af einstaklingum fóru eingöngu fram í þeim tilgangi að varpa ljósi á það hvar hver og einn hafði komið sér fyrir á byggingarsvæði álversins.
- Fimm sinnum voru sendir 3-5 lögreglumenn til aðstoðar lögreglunni á Seyðisfirði vegna mála sem komu upp í umdæmi lögreglu þar á árunum 2005-2006.

Frá lögreglustjóra höfuðborgarsvæðisins.

- Lögreglumenn sem fóru til aðstoðar lögreglu á Seyðisfirði sumrin 2005 og 2006, vegna mótmæla við Kárahnjúka, voru allir sérþjálfaðir í mannfjöldastjórnun (óeirðasveit).
- Eftir að mótmælum lauk við Kárahnjúka sumarið 2006 hafði lögreglan spurnir af fyrirhuguðum mótmælum í Reykjavík og var einnig óttast að skemmdir yrðu unnar á álverum á suðvesturhorni landsins. Lögreglumenn fylgdust í þrjá sólarhringa með ferðum þeirra sem mest höfðu haft sig í frammi; þeir sem eftirlit beindist gegn

urðu varir við lögregluna og mótmæltu aðgerðum hennar. Ekki voru framkvæmdar símhleranir og/eða skoðun á tölvupósti vegna þessa eftirlits.

- Gerð var grein fyrir göngu mótmælenda, 60 – 70 manns, þann 14. júlí 2007, sem truflaði umferð um Bústaðaveg og síðan Snorrabraut í Reykjavík sem síðar þann dag leiddi til óspekta við lögreglustöðina við Hverfisgötu; fjórir menn voru handteknir en alls 38 lögreglumenn komu að aðgerðum.
- Gerð var einnig grein fyrir aðgerðum gegn mótmælendum við álver Alcan í Straumsvík þann 24. júlí 2007 sem voru þar í óleyfi og hlýddu ekki fyrirmælum lögreglu; alls 13 voru handteknir og 18 lögreglumenn komu að málinu.
- Vegna þessara tveggja lögregluáðgerða tók lögreglan ljósmyndir af mótmælendum og einnig voru myndaðir allir þeir sem voru handteknir. Þótti það nauðsynlegt til að tengja þá á óyggjandi hátt við atburði og staði þar sem hluti hópsins voru útlendingar, óþekktir af lögreglu.
- Atta lögreglumenn voru þann 18. júlí 2007 sendir til að aðstoða lögreglu í Borgarnesi vegna mótmælenda sem hlekkjuðu sig við vinnutæki og innkeyrsluhlið Norðuráls við Grundartanga.
- Sumarið 2007 fylgdist einn lögreglumaður í bifreið með ferðum fólks sem tilheyrði samtökunum Saving Iceland en það hafði komið sér upp búðum í Mosfellsdal með samþykki sveitarstjórnar.

Frá lögreglustjóranum á Suðurnesjum.

- 6. maí 2005 gaf aðstoðarlögreglustjóri um það fyrirmæli til starfsmanna að þeir skyldu vera sérstaklega á varðbergi gagnvart flugi frá Bretlandi því talið væri að þaðan kæmu hugsanlega einstaklingar sem tengdust fyrirhuguðum mótmælum vegna Kárahnjúkavirkjunar.
- 13. ágúst 2005 barst embættinu símbréf frá ríkislögreglustjóranum ásamt afriti af símbréfi Útlendingastofnunar, dags. 11. maí, sem er listi með nöfnum 21 erlends ríkisborgara, sem birta þurfti bréf á stofnuninni. Fimm einstaklingum á listanum var birt ofangreint þann 18. maí 2005.
- Varðandi þetta atriði er vísað í upplýsingar sem bárust frá Útlendingastofnun.

Frá ríkislögreglustjóranum.

- Á tilgreindu tímabili, árin 2005 og 2006, var það hlutverk ríkislögreglustjóra að mæla fyrir um fyrirkomulag á auknum viðbúnaði á Austurlandi vegna framkominnar beiðni lögreglustjórans á Seyðisfirði um liðsstyrk.
- Árið 2005 voru sendir til aðstoðar lögreglumenn frá sérsveit ríkislögreglustjóra og lögregluliðunum á Suð-Vesturlandi.
- Árið 2006 voru eingöngu sendir lögreglumenn frá lögregluliðunum á Suð-Vesturlandi en ekki sérsveit, utan eins tilfellis þar sem mótmælendur höfðu klifrað upp í krana á vinnusvæði álversins í Reyðarfirði.
- Utanaðkomandi liðsstyrkur á Austurlandi taldi að jafnaði 15 til 18 lögreglumenn og komið var á sólarhringsvakt á svæðinu.
- Að jafnaði var um að ræða lögreglumenn úr mannfjöldastjórnunarhópum lögreglu sem komu frá lögregluliðunum í Reykjavík, Kópavogi, Hafnarfirði, Keflavík og á Keflavíkurflugvelli og Selfossi.
- Við aðgerðir sem fyrirspurnin beinist að fóru einstakir lögreglustjórar með stjórn aðgerða hver í sínu umdæmi og lögreglumenn sem sendir voru til aðstoðar frá öðrum

umdæmum eða sérsveit ríkislögreglustjóra færðust því undir stjórn viðkomandi lögreglustjóra.

- Um misvísandi upplýsingar milli þess sem fram kemur í málaskrárkerfi lögreglu og fjölmiðlum benti ríkislögreglustjóri á að hafa yrði í huga að fréttaflutningur var oft og tíðum mjög misvísandi og stundum beinlínis rangur.
- Ríkislögreglustjóra er ekki kunnugt um að fram hafi farið kerfisbundin söfnun á persónuupplýsingum né að símar eða tölvupóstur hafi verið hleraður í nokkru tilfelli.

Frá Útlendingastofnun.

- Á grundvelli gagna sem bárust Útlendingastofnun frá lögreglunni ákvað stofnunin að kanna hvort fyrir hendi væru skilyrði til ákvörðunar um brottvísun 21 erlends ríkisborgara vegna mótmæla þeirra við Kárahnjúka.
- Þann 11. ágúst 2005 óskaði Útlendingastofnun eftir því við embætti ríkislögreglustjóra að finna þessa einstaklinga og afhenda hverjum og einum þeirra bréf. Í bréfinu kom fram að Útlendingastofnun væri að kanna hvort tilefni væri til þess að viðkomandi fengi, á grundvelli framgöngu sinnar hér á landi, brottvísun frá landinu og endurkomubann til þess.
- Þann 15. nóvember 2005 sendi Útlendingastofnun embætti ríkislögreglustjórans bréf þar sem kom fram að ákvörðun hefði verið tekin um að beita ekki brottvísun, málinu væri þar með lokið af hálfu stofnunarinnar og því ekki þörf á lögreglan hefði frekari afskipti af þessum einstaklingum. Lögmanni einstaklinganna var einnig kynnt þessi niðurstaða.

IV

Um heimildir lögreglu og réttindi fólks.

Eins og tekið er fram í greinargerð með beiðni um skýrslu er markmiðið „að kanna hvort lögregluaðgerðir gegn mótmælendum (Kárahnjúkavirkjunar, álvers í Reyðarfirði og annarrar stóriðjuuppbyggingar á tímabilinu júlí - ágúst 2005, júlí - ágúst 2006 og apríl - september 2007) hafi staðist ákvæði stjórnarskrár og laga um hugsana- og skoðanafrelsi, tjáningarfrelsi, persónufrelsi og friðhelgi einkalífs“.

Lögreglan þarf ávallt að vera viðbúin til að geta sinnt hlutverki sínu og skyldum en um það og heimildir lögreglunnar er mælt í lögreglulögum nr. 90, 1996 auk þess sem lög um meðferð opinberra mála nr. 19, 1991 mæla fyrir um meðferð sakamála sem lögregla rannsakar en það er almennt talin vera þjóðfélagsleg nauðsyn að afbrot sem framin eru séu upplýst og að þeir sem fremja þau verði beittir lögmæltum viðurlögum.

Stjórnvöldum (lögreglu) ber að tryggja reglu í samfélaginu og geta þau þegar við á gripið til ráðstafana gagnvart borgurunum ef það er nauðsynlegt með tilliti til réttaröryggis allra og til að framfylgja lögum og reglum en í því sambandi ber og að horfa til lögvarinna réttinda þeirra sem aðgerðir beinast að. Samkvæmt stjórnarskrá lýðveldisins eru það mikilvæg mannréttindi borgaranna að fá að njóta frelsis og öryggis, að hafa rétt til lögmætra athafna, að fá að lifa í friði, hafa ferðafrelsi eftir atvikum og þurfa ekki að þola óþarfa og ólögmæta nauðung eða valdbeitingu, auk skoðana- og tjáningarfrelsis og réttar til að safnast saman.

Lögum samkvæmt er það skilgreint hlutverk lögreglu að halda uppi lögum og reglu í landinu, tryggja almannaoöryggi og allsherjarreglu, stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgara og ríkisins, vinna að uppljóstran brota, stöðva ólögmæta háttsemi, greiða götu borgara og aðstoða þegar hætta steðjar að, veita yfirvöldum vernd eða aðstoð við framkvæmd starfa sinna og starfa í samvinnu við önnur stjórnvöld.

Lögreglu eru settar reglur sem varða samskipti við borgarana og þá sem hingað koma og

dvelja. Reglurnar eru almennar reglur um framkvæmd lögreglustarfa sem byggja á því sem meginreglu að þegar lögregla framkvæmir skyldustörf sín og hefur afskipti af fólki, eða gefur fyrirmæli sem hlýða ber, skuli það að jafnaði vera án valdbeitingar en jafnframt er viðurkennt að þær aðstæður geti skapast að valdbeitingar sé þörf. Með þessu er lögregluvaldið lögfest en það vald hafa almennt ekki aðrir en lögreglan. Sjónarmiðin sem liggja að baki lagareglunum um rétta framkvæmd lögreglustarfa felast bæði í valdheimildum lögreglunnar og því að einnig er lögfest grundvallarregla sem byggir á meðalhófi. Í meðferð lögregluvalds skal því ávallt vera eðlilegt samræmi milli þess óhagræðis sem stafar af úrræði því sem lögregla beitir og þýðingar þess og því skal lögregla ekki ganga lengra hverju sinni en nauðsynlegt er.

Til að halda uppi almannafríði og allsherjarreglu eða koma í veg fyrir yfirvofandi röskun eða að gæta öryggis einstaklinga eða almennings eða afstýra brotum eða stöðva þau er lögreglu heimilt að hafa afskipti, svo sem með umferðarstjórn, banna dvöl á ákveðnum svæðum, girða af eða hindra umferð, taka hættulega muni í sína vörslu, vísa á brott eða fjarlægja fólk, fyrirskipa stöðvun eða breytingu á aðgerðum eða starfsemi, fara inn á svæði í einkaeign og fyrirskipa brottflutning fólks af þeim. Samkvæmt greinargerð með frumvarpi til lögreglulaga er framangreind upptalning leiðbeinandi en ekki tæmandi um þær aðgerðir sem lögregla kann að þurfa að grípa til.

Ef maður óhlýðnast þeim fyrirmælum sem lögreglan gefur er til þess ætlast að lögreglan gripi til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir að óhlýðni valdi tjóni eða stofni almennings í hættu, jafnvel þó það verði á kostnað þess sem óhlýðnast. Í samræmi við þetta er lögreglu heimilt að krefjast þess að maður segi til nafns síns, kennitölu og heimilisfangs og sýni skilríki því til sönnunar.

Á almannaferi getur lögreglan gefið almenn fyrirmæli til að halda uppi lögum og reglu sem borgurum er skylt að hlýða auk þess sem bannað er að tálma lögreglu við störf sín. Refsing getur legið við því ef fyrirmælum er ekki hlítt eða brotið er gegn banni.

Handtaka er þvingunarráðstöfun og er hún fólgin í því að maður er sviptur frelsi í tiltölulega skamman tíma. Handtaka er því tímabundin frelsissvipting manns og með henni er persónufrelsi hans skert. Í þeim tilgangi að halda uppi lögum og reglu, eða ef maður hefur hér ekki landvistarleyfi, hefur lögreglan heimild til að handtaka hann og færa á stað þar sem lögreglan hefur aðstöðu. Einnig má lögreglan handtaka mann ef rökstuddur grunur er um að hann hafi framið brot sem sætt getur ákæru og handtaka er talin nauðsynlegt í þágu rannsóknar málsins. Auk þess er lögreglu heimilt að handtaka hvern þann mann sem er nærstaddur þegar uppþot á sér stað, sem veldur líkamsmeiðingum eða stórfelldum eignaspjöllum eða hættu á slíku. Þegar lögreglan handtekur mann skal hún ávallt gera honum grein fyrir ástæðum handtökunnar og má ekki hafa hann í haldi lengur en nauðsyn ber til.

Til að lögreglan geti gegnt því hlutverki sínu að halda uppi lögum og reglu hefur einnig verið lögfest sérstök þröng heimild fyrir lögreglu í lögreglulögum til leitar á manni að utanaðkomandi hlutum sem hann kann að bera á sér ef hann er fjarlægður af svæði eða ef hann er handtekinn óháð því hvort heldur þörf er á að vista hann í fangageymslu eða ekki. Einnig hefur lögreglan sértæka heimild til leitar á manni að utanaðkomandi hlutum sem hann kann að hafa í sér innvortis ef hann er handtekinn í þágu rannsóknar máls.

Húsleit er lögregluaðgerð sem er framkvæmd í þágu rannsóknar sakamáls, jafnan samkvæmt úrskurði dómara eða samþykki þess sem í hlut á. Markmið húsleitar er jafnan að hafa upp á munum sem hald skal leggja á, að handtaka mann sem grunaður er um að hafa framið brot eða til að rannsaka ummerki brots.

Stjórnvöldum eru settar þröngar skorður í lögum um meðferð opinberra mála við heimild til símhlustunar. Skal það einungis gert með úrskurði dómara eða samþykki umráðamanns eða eiginlegs notanda síma enda telst slík aðgerð veruleg skerðing á friðhelgi einkalífs.

V

Umbeðnar upplýsingar og tölfræði um skráð mál í Lögregluferfið, sem beiðni um skýrslu tekur til.

Eins áður var getið var safnað upplýsingum um afskipti lögreglu af mótmælendum með því að fara yfir öll skráð tilvik sem færð hafa verið í LÖKE. Niðurstöður eru birtar í eftirfarandi yfirlitum. Annars vegar er samantekt í töflu þar sem skráðar eru upplýsingar eftir málanúmerum og hins vegar er yfirlit þar sem nánar er gerð grein fyrir stöðu hvers máls fyrir sig og niðurstöðu í dómsmálum þar sem við á.

Samantekt um skráðar upplýsingar.

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisvæptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2005-000694	19.07.2005	11	13	0	0
Tilefni afskipta	Mótmælendur inni á vinnusvæði Kárahnjúkastíflu, hlekkjaðir við bifreiðar				
Aðgerðir lögreglu	Rætt við fólkid sem ákvað að hætta aðgerðum og losa sig frá bifreiðunum, flutt á lögreglustöðina á Kárahnjúkum				
Lyktir máls	Þegar rætt hafði verið við fólkid var það flutt að tjaldbúðum þess				
Lok máls	Enginn ákærður, engar kröfur um bætur, rannsókn hætt				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisvæptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2005-000712	26.07.2005	12	1	3	0
Tilefni afskipta	30 - 40 mótmælendur á svæði 5 við Kárahnjúka, við Fremri-Kárahnjúk, hlekkjaðir við vinnuvélar				
Aðgerðir lögreglu	Fólki vísað burtu af svæðinu, þrjú handteknir fyrir að hindra lögreglu við störf, rætt við einn vegna skemmda, fundin fíkniefni				
Lyktir máls	Handteknir fluttir á lögreglustöðina á Egilsstöðum, sleppt að loknum skýrslutökum				
Lok máls	Enginn ákærður, engar kröfur um bætur, rannsókn hætt				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisvæptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2005-000729	01.08.2005	20	0	7	0
Tilefni afskipta	Mótmælendur á framkvæmdasvæði við stíflu við Hafrahvamagljúfur				
Aðgerðir lögreglu	Sjú handteknir í bifreið á leið frá svæðinu, fluttir á lögreglustöðina á Egilsstöðum				
Lyktir máls	Handteknir látnir lausir að loknum skýrslutökum				
Lok máls	Enginn ákærður, engar kröfur um bætur, rannsókn hætt				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisvæptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
028-2005-001457	04.08.2005	17	0	13	0
Tilefni afskipta	Mótmælendur inni á lokuðu og afgirtu vinnusvæði Bectel í Reyðarfirði, þrjú þeirra klifruðu upp í byggingarkrana				
Aðgerðir lögreglu	13 handteknir, 10 inni á vinnusvæðinu og þeir þrjú sem fóru upp í byggingarkrana				
Lyktir máls	Handteknir látnir lausir að loknum skýrslutökum, fluttir með hópferðabifreið í tjaldbúðir að Vaði í Skriðdal				
Lok máls	Þrjú voru ákærðir í málinu en fallið var frá ákæru á hendur einum þeirra við þingfestingu málsins, dómur S-111/2006				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisvæptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2006-002208	31.07.2006	9	0	1	0
Tilefni afskipta	Ósætti mótmælenda með viðveru lögreglu, einn þeirra lemur á vélarhlíf bílaleigubifreiðar sem lögreglumenn voru í				
Aðgerðir lögreglu	Einn handtekinn, handjarnaður og fluttur í fangaklefa				
Lyktir máls	Maðurinn látnin laus að lokinni skýrslutöku				
Lok máls	Maðurinn ákærður en sýknaður í héraðsdómi, dómur númer S-92/2007				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2006-002237	02.08.2006	4	0	4	0
Tílefnif afskipta	Mótmælendur hlupu inn á vinnusvæði Impregjilo þrátt fyrir skipanir lögreglumanna um að stöðva				
Aðgerðir lögreglu	Þrjú karlmenn hlýðdu skipunum lögreglu en ekki fjórar konur, þær eltar uppi og handteknar, sýnda mikinn mótþróa við handtöku				
Lyktir máls	Látinn lausur að loknum skýrslutökum				
Lok máls	Enginn ákærður, rannsókn hætt				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2006-002252	04.08.2006	6	0	17	0
Tílefnif afskipta	17 mótmælendur fara inn á lokað vinnusvæði Saðnarverks við Desjarárdalsálfu, samir hlekkja sig við vinnuveilar				
Aðgerðir lögreglu	Öllum gefin skipun um að fara af svæðinu, enginn hlýddi og því voru allir 17 handteknir og fluttir á lögreglustöðina á Egilsstöðum				
Lyktir máls	16 látinn lausur að loknum viðmæðum, einum haldið þar til hann gat framvísað vegabréfi sínu				
Lok máls	Dómur S-113/2006				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2006-002290	07.08.2006	9	0	5	0
Tílefnif afskipta	Mótmælendur hlekkjaðir við vinnuveil við Desjarárdalsálfu				
Aðgerðir lögreglu	Mótmælendur losaðir frá vinnuveilinni, handteknir, fluttir á lögreglustöðina á Egilsstöðum og settir þar í fangaklefa				
Lyktir máls	Allir látinn lausur á sama tíma, ekki er að sjá að teknar hafi verið framburðarskýrslur af þeim fyrr en síðar				
Lok máls	Dómur S-113/2006				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2006-002291	07.08.2006	9	0	9	0
Tílefnif afskipta	Nín mótmælendur mynda mennska ketju á vegi fyrir framan uppistöðulón Kárahnjúkastafla				
Aðgerðir lögreglu	Mótmælendur losaðir í sundur, handteknir, fluttir á lögreglustöðina á Egilsstöðum og settir þar í fangaklefa				
Lyktir máls	Allir látinn lausur á sama tíma, framburðarskýrslur teknar síðar				
Lok máls	Dómur S-113/2006				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
026-2006-002296	08.08.2006	17	0	1	0
Tílefnif afskipta	Lögregla aðstoðar Landsvirkjun við að vísa 13 mótmælendum af landi sínu við Lindur þar sem voru tjaldbúðir				
Aðgerðir lögreglu	Vel gekk að rýma búðirnar, fjóra þarfi að fjarlægja og einn var handtekinn fyrir mótþróa og gera ekki grein fyrir sér				
Lyktir máls	Allir fluttir með hópförubílfreið til Egilsstaða, sá handtekni látinn lausur er hann gerði grein fyrir sér				
Lok máls	Engir eftirmálar, rannsókn hætt				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabréfasvipting
028-2006-002080	14.08.2006	3	0	1	0
Tílefnif afskipta	Mótmælendur klippti gat á girðingu umhverfis álverið á Reyðarfirði, fór inn á vinnusvæði og inn í álverið				
Aðgerðir lögreglu	Mótmælendinn handtekinn, hald lagt á tæng og vasahúf sem hann var með				
Lyktir máls	Látinn lausur skömmu síðar, boðaður í skýrslutöku daginn eftir				
Lok máls	Dómur S-181/2006				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisviptingar	Handtökur	Vegabré fasvipting
028-2006-002082	14.08.2006	5	0	0	0
Tilefni afskipta	Mótmaendur fara inn á skrifstofur Hönnunar hf. á Reyðarfirði og tálma starfsfólki þeir úr húsinu				
Aðgerðir lögreglu	Stíð yfir í slatta stand, mótmaendur farnir þegar lögreglan kom á veltvang				
Lyktir máls	Starfsfólk Hönnunar hf. tók ljósmyndir af mótmaendum, þeir þekktust og voru boðaðir í skýrslutöku				
Lok máls	Dómur S-110/2006				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisviptingar	Handtökur	Vegabré fasvipting
028-2006-002100	16.08.2006	14	0	15	0
Tilefni afskipta	Mótmaendur fara inn á vinnusvæði álversins á Reyðarfirði, sumir hlaupta um svæðið og aðrir klifra upp í byggingar				
Aðgerðir lögreglu	14 mótmaendur handteknir smátt og smátt, einn handtekinn síður, utan vinnusvæðisins				
Lyktir máls	Allir vistaðir í fangaklefa, framburðarskýrslur teknar sama dag en flestum sleppt morguninn eftir				
Lok máls	Dómur S-112/2006				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisviptingar	Handtökur	Vegabré fasvipting
007-2007-053866	14.07.2007	38	0	4	3
Tilefni afskipta	Ganga mótmaenda á Búskaðavegi og Snorrabraut, hópur þeirra safnað saman við lögreglustöðina á Hverfisgötu				
Aðgerðir lögreglu	Þyrmæði gefin um að fara af akbrautinni, akstur bifreiðar með keru með hjómflutningstækjum stöðvaður				
Lyktir máls	Hópur sem safnaðist saman við lögreglustöðina leystur upp, handteknir látnir lausir að loknum skýrslutökum				
Lok máls	Málið er til afgreiðslu hjá lögreglisviði embættis lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisviptingar	Handtökur	Vegabré fasvipting
007-2007-057090	14.07.2007	3	0	1	1
Tilefni afskipta	Grunnur um skemmdir á lögreglubifreið				
Aðgerðir lögreglu	Grunnaður handtekinn utan við lögreglustöðina við Hverfisgötu				
Lyktir máls	Látnir lausir að lokinni skýrslutöku				
Lok máls	Málið er til afgreiðslu hjá lögreglisviði embættis lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisviptingar	Handtökur	Vegabré fasvipting
013-2007-003709	19.07.2007	10	0	0	0
Tilefni afskipta	10 mótmaendur á vinnusvæði við Álveit á Grundartanga, fimm lágu á veginum, fimm hlekkjaðir við byggingakrúna				
Aðgerðir lögreglu	Opnað hjáleik sem gerði mótmaðin áhrifalaus				
Lyktir máls	Samkomulag náðist eflir 3 klukkustundir um að mótmaendur létu af aðgerðum sínum				
Lok máls	Rannsókn hætt 15. janúar 2008				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelsisviptingar	Handtökur	Vegabré fasvipting
007-2007-056662	24.07.2007	18	0	13	10
Tilefni afskipta	Mótmaendur inni á loknu vinnusvæði Alcan í Straumsvík				
Aðgerðir lögreglu	Fólki vísað út af svæðinu og þeir sem ekki hlýðu eða höfðu hlekkjað sig fæsta voru handteknir				
Lyktir máls	Eflir að allir voru farnir af vinnusvæðinu lauk aðgerðum lögreglu á vettvangi, handteknir látnir lausir að loknum skýrslutökum				
Lok máls	Málið er til afgreiðslu hjá lögreglisviði embættis lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabré fásvipting
026-2007-001545	24.04.2007	4	0	1	0
Tilfni afskipta	Við komu með Noræm var erlendur maður (mótmaðandi) handtekinn til að birta honum dóm í máli frá árinu áður				
Aðgerðir lögreglu	Maðurinn handtekinn og fluttur til Egjistaða				
Lyktir máls	Látinn laus eftir að beið var að birta honum dóminn				
Lok máls	Verkefni lokið				

Málsnúmer	Dagsetning	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabré fásvipting
033-2007-006770	26.07.2007	10	0	9	0
Tilfni afskipta	Mótmaendur loka vegi að Hellisheiðarvirkjun með því að hlekkja sig við bifreiður, einn þeirra klifur upp í byggingarkrana				
Aðgerðir lögreglu	Klippt á keðjur og mótmaendur losaðir, ný mótmaendur handteknir				
Lyktir máls	Fólkið flutt á Selfoss eða til Reykjavíkur, allir látnir lausir að loknum skýrslutökum				
Lok máls	Mál höfðað gegn öllum, S-1/2008, þingfest 26. apríl 2008				

Samtölur	Fjöldi mála	Fjöldi lögreglumanna	Frelssviptingar	Handtökur	Vegabré fásvipting
	19	219	14	104	14

Staða einstakra mála og eftir atvikum niðurstöður í dómsmálum.

Mál númer 026-2005-000694

- Enginn ákærður, engar kröfur um bætur, rannsókn hætt

Mál númer 026-2005-000712

- Enginn ákærður, engar kröfur um bætur, rannsókn hætt

Mál númer 026-2005-000729

- Enginn ákærður, engar kröfur um bætur, rannsókn hætt

Mál númer 028-2005-001457

Dómur númer S-111/2006

- Mál þetta, sem dómtekið var að aflokinni aðalmeðferð 27. október sl., er höfðað með ákæru lögreglustjórans á Eskifirði, útgefinni 15. ágúst 2006, á hendur Natalíu Roseanne De Santos, Keith Malcom og Andrew James Jamison, öllum breskum ríkisborgurum “fyrir brot á lögreglulögum, með því að hafa fimmtudaginn 4. ágúst 2005 ekki hlítt fyrirmælum lögreglu um að yfirgefa vinnusvæði Bectels á álverslóð í Reyðarfirði, þar sem þau höfðu farið inn á í óleyfi, en Natalia og Keith höfðu klifrað upp í kranabómu í um 20 metra hæð og njörvað sig þar föst.
- Telst þetta varða við 19. gr., sbr. 41. gr. lögreglulaga nr. 90, 1996.
- Þess er krafist að ákærðu verði dæmd til refsingar og til upptöku á klifurbúnaði, sem lögregla lagði hald á, sbr. 69. gr. almennra hegningarlaga nr. 19, 1940.”
- Með bréfi lögreglustjórans á Eskifirði dags. 21. ágúst sl., sem lagt var fram við aðalmeðferð málsins, var af hálfu ákærvalds fallið frá kröfum á hendur ákærða Andrew James Jamison.

Dómsorð

- Ákærðu, Natalia Roseanne De Santos og Keith Malcom, greiði hvort um sig sekt að fjárhæð 200.000 krónur til ríkissjóðs innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dómsins, en sæti ella fangelsi í 14 daga.
- Upptækur er klifurbúnaður.

Mál númer 026-2006-002208**Dómur númer S-92/2007**

- Mál þetta, sem dómtekið var að aflokinni aðalmeðferð 21. apríl sl., er höfðað með ákæru ríkissaksóknara, útgefinni 5. júní 2007, á hendur X, nú til heimilis að [heimilisfang] “fyrir eignaspjöll, með því að hafa, mánudaginn 31. júlí 2006, á vegi F909 við Snæfellskála á Fljótsdalshéraði, lamið nokkur hnefahögg í vélarhlíf bifreiðarinnar YD-613 með þeim afleiðingum að hún dældaðist.
- Telst þetta varða við 1. mgr. 157. gr., almennra hegningarlaga nr. 19, 1940.
- Þess er krafist að ákærði verði dæmdur til refsingar.”

Dómsorð

- Ákærði, X, er sýkn af kröfum ákæruvalds.

Mál númer 026-2006-002237

- Enginn ákærður, rannsókn hætt

Mál númer 026-2006-02252, 026-2006-002290 og 026-2006-002291**Dómur númer S-113/2006**

- Mál þetta, sem dómtekið var að aflokinni aðalmeðferð 29. nóvember sl., er höfðað með ákæru lögreglustjórans á Seyðisfirði, útgefinni 16. ágúst 2006, á hendur

I.

- Ruth Natasha Chiat, breskum ríkisborgara, Andrew James Jamison, breskum ríkisborgara, Tryggva Guðmundssyni, Hagaseli 15, Reykjavík, Katie Hastings, breskum ríkisborgara, Stephan Michael Silbermann, þýskum ríkisborgara, Steinunni Gunnlaugsdóttur, Laugarnesvegi 45, Reykjavík, Hauki Hilmarssyni, Hvammabraut 10, Hafnarfirði, Yuhki-Javier Menendez Ohta, spænskum ríkisborgara, fyrir eftirgreind brot framin föstudaginn 4. ágúst við Desjarárstíflu á lokuðu vinnusvæði Suðurverks:
- 1. – Fyrir brot gegn almennum hegningarlögum, með því að hafa ruðst heimildarlaust inn á lokað vinnusvæði og synjað að fara þaðan þegar lögreglan skoraði á þau að gera það.
- Telst þetta varða við 231. gr. laga nr. 19, 1940, sbr. 123. gr. laga nr. 82, 1998.
- 2. – Brot á hegningarlögum, með því að hafa neitað að hlýða fyrirmælum lögreglu um að yfirgefa lokað vinnusvæði umrætt sinn,
- Telst þetta varða við 19. gr. lögregluglaga nr. 90, 1996, sbr. 41. gr. sömu laga.

II.

- Hauki Hilmarssyni, Hvammabraut 10, Hafnarfirði, Stephan Michael Silberman, þýskum ríkisborgara, James Richard Wright, breskum ríkisborgara, fyrir eftirgreind brot framin mánudaginn 7. ágúst 2006 á Fljótsdalsheiði, við Desjarárstíflu á lokuðu vinnusvæði Suðurverks:
- 1. – Fyrir brot gegn almennum hegningarlögum, með því að hafa, ruðst heimildarlaust

inn á lokað vinnusvæði og synjað að fara þaðan þegar lögreglan skoraði á þau að gera það.

- Telst þetta varða við 231. gr. laga nr. 19, 1940, sbr. 123. gr. laga nr. 82, 1998.
- 2. – Brot á lögreglulögum, með því að hafa neitað að hlýða fyrirmælum lögreglu um að yfirgefa lokað vinnusvæði umrætt sinn,
- Telst þetta varða við 19. gr. lögreglulaga nr. 90, 1996, sbr. 41. gr. sömu laga.

III.

- Steinunni Gunnlaugsdóttur, Laugarnesvegi 45, Reykjavík, Bethia Miriam Evans, breskum ríkisborgara, A, breskum ríkisborgara, Rebecca Josephine Donaghy, breskum ríkisborgara, Jacqueline Caroline Honour, breskum ríkisborgara, Natalia Roseanne De Santos, breskum ríkisborgara og Liam Crowther, breskum ríkisborgara fyrir eftirgreind brot mánudaginn 7. ágúst á Fljótsdalsheiði við Kárahnjúkastíflu á lokuðu vinnusvæði Impregilo, nánar tiltekið við aðalinntak:
- 1. – Fyrir brot gegn almennum hegningarlögum með því að hafa, ruðst heimildarlaust inn á lokað vinnusvæði og synjað að fara þaðan þegar lögreglan skoraði á þau að gera það.
- Telst þetta varða við 231. gr. laga nr. 19, 1940, sbr. 123. gr. laga nr. 82, 1998.
- 2. – Brot á lögreglulögum, með því að hafa neitað að hlýða fyrirmælum lögreglu um að yfirgefa lokað vinnusvæði umrætt sinn.
- Telst þetta varða við 19. gr. lögreglulaga nr. 90, 1996, sbr. 41. gr. sömu laga.
- Þess er krafist að ákærðu verði dæmd til refsingar.
- Við þingfestingu málsins var af hálfu ákærvalds fallið frá kröfum á hendur ákærða Hauki Hilmarssyni að því er varðar II. kafla ákærunnar.
- Í þinghaldi 5. september 2006 var af hálfu ákærvalds fallið frá kröfum á hendur ákærðu Andrew James Jamison, Katie Hastings og Michael Silbermann.

Dómsorð

- Ákærða, A, er sýkn af kröfum ákærvaldsins í máli þessu.
- Ákærðu, Ruth Natasha Chiat, Tryggvi Guðmundsson, Steinunn Gunnlaugsdóttir, Haukur Hilmarsson, Yuhki-Javier Menendez Ohta, James Richard Wright, Bethia Miriam Evans, Rebecca Josephine Donaghy, Jacqueline Caroline Honour, Natalia Roseanne De Santos og Liam Crowther, greiði hvert um sig sekt að fjárhæð 50.000 krónur til ríkissjóðs innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dómsins en sæti ella fangelsi í 4 daga.

Mál númer 026-2006-002296

- Enginn ákærður, rannsókn hætt

Mál númer 028-2006-002080

Dómur númer S-181/2006

- Mál þetta, sem dómtekið var 11. desember 2006, er höfðað með ákæru lögreglustjórans á Eskifirði, útgefinni 9. nóvember 2006, á hendur Guðmundi Má H. Beck, Kollaleiru, Reyðarfirði “fyrir brot gegn almennum hegningarlögum, með því að hafa að morgni mánudagsins 14. ágúst 2006, ruðst í heimildarleysi inn á afmarkað vinnusvæði Bectels á álverslóð í Reyðarfirði með því að klippa í sundur þrjá víra í girðingu sem afmarkar lóðina, og þegar inn var komið synjað að fara þaðan. Með þessari háttsemi stöðvaði ákærði vinnu á svæðinu í um tvær klukkustundir.

- Telst þetta varða við 231. gr. og 1. mgr. 257. gr. almennra hegningarlaga nr. 19, 1940, sbr. 132. gr. laga nr. 82, 1998 og lög nr. 30, 1998.
- Þess er krafist að ákærði verði dæmdur til refsingar og til upptöku á töng, sem lögregla lagði hald á, skv. 69. gr. almennra hegningarlaga nr. 19, 1940.
- Af hálfu Alcoa Fjarðaáls sf. er þess krafist að ákærða verði gert að greiða bætur að fjárhæð kr. 11.319.035.- með vöxtum samkvæmt 8. gr. vaxtalaga nr. 38, 2001 frá 14. ágúst 2006, en síðan með dráttarvöxtum samkvæmt 9. gr., sbr. 1. mgr. 6. gr. vaxtalaga.

Dómsorð

- Ákærði, Guðmundur Már H. Beck, greiði 70.000 krónur í sekt til ríkissjóðs innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dómsins, en sæti ella fangelsi í 6 daga.
- Upptæk er töng, sem lögregla lagði hald á í greint sinn.
- Bótakröfu Alcoa Fjarðaáls sf. er vísað frá dómi

Mál númer 028-2006-002082

Dómur númer S-110/2006

- Mál þetta, sem dómtekið var að aflokinni aðalmeðferð 27. október sl., er höfðað með ákæru lögreglustjórans á Eskifirði, útgefinni 16. ágúst 2006, á hendur Bethiu Miriam Evans, Frances Jegarajasegaram, Rebecca Josephine Donaghy, Liam Crowther, Natalíu Roseanne De Santos, Keith Malcom, Jaqueline Caroline Honour, Daniel Joseph Nemenyi, öllum breskum ríkisborgurum, “fyrir eftirgreind brot framin þriðjudaginn 15. ágúst 2006 á verkfræðistofu Hönnunar hf. að Hafnargötu 2, Reyðarfirði:
- 1. – Húsbrot með því að ryðjast í heimildarleysi inn á skrifstofu verkfræðistofunnar og synja að fara þaðan er starfsmenn fyrirtækisins skoruðu á ákærðu að gera það.
- Telst þetta varða við 231. gr. almennra hegningarlaga nr. 19, 1940, sbr. lög nr. 82, 1998.
- 2. – Frelssissviptingu með því að halda starfsmönnum fyrirtækisins nauðugum á skrifstofunni í um 20 mínútur með því að setja tvo tréhæla undir útidyrhurð og stóla og aðra tiltæka muni fyrir dyrnar og hindrað þannig að starfsmennirnir kæmust út og jafnframt varnað þeim útgöngu um bakdyr skrifstofunnar.
- Telst þetta varða við 1. mgr. 226. gr. almennra hegningarlaga.
- Þess er krafist að ákærðu verði dæmd til refsingar.”

Dómsorð

- Ákærðu, Frances Jegarajasegaram, Rebecca Josephine Donaghy, Liam Crowther, Keith Malcom, Jacqueline Caroline Honour og Daniel Joseph Nemenyi sæti fangelsi í 60 daga, en fullnustu refsingarinnar er frestað og skal hún falla niður að liðnum 3 árum frá uppkvaðningu dómsins haldi ákærðu almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga
- Ákærðu, Bethia Miriam Evans og Natalía Roseanne De Santos sæti fangelsi í 30 daga, en fullnustu refsingarinnar er frestað og skal hún falla niður að liðnum 3 árum frá uppkvaðningu dómsins haldi ákærðu almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga.

Mál númer 028-2006-002100

Dómur númer S-112/2006

- Mál þetta, sem dómtekið var að aflokinni aðalmeðferð 27. október sl., er höfðað með ákæru lögreglustjórans á Eskifirði, útgefinni 16. ágúst 2006, á hendur Keith Malcom,

Liam Crowther,, Bethiu Miriam Evans, Frances Jegarajasegaram, Jaqueline Caroline Honour, Ruth Natasha Chiat, Rebecca Josephine Donaghy, Miriam Margaret Rose, Natalíu Roseanne De Santos, James Richard Wright, Daniel Joseph Nemenyi, öllum breskum ríkisborgurum og Alberto Fernandes Soares og Yuhki-Javier Menendez Ohta, spænskum ríkisborgurum og Hauki Hilmarssyni.

- 1.- Fyrir brot gegn almennum hegningarlögum, með því að hafa miðvikudaginn 16. ágúst 2006 ruðst í heimildarleysi inn á afmarkað vinnusvæði Bectels á álverslóð í Reyðarfirði og ákærðu Haukur Hilmarsson, Yuhki-Javier Menendez Ohta og Albert Fernandes Soares, þegar inn var komið, klifrað upp í kranabómur og njörvað sig þar fasta. Með þessari háttsemi stöðvuðu ákærðu vinnu á svæðinu í um átta klukkustundir.
- Telst þetta varða við 231. gr. almennra hegningarlaga nr. 19, 1940, sbr. 132. gr. laga nr. 82, 1998.
- 2. – Fyrir brot gegn lögreglulögum, með því að hafa í umrætt sinn ekki hlítt fyrirmælum lögreglu um að hverfa af vinnusvæðinu.
- Telst þetta varða við 19. gr., sbr. 41. gr. lögreglulaga nr. 90, 1996.
- Þess er krafist að ákærðu verði dæmd til refsingar og til upptöku á klifurbúnaði, lásnum og hólkum, sem lögregla lagði hald á, skv. 69. gr. almennra hegningarlaga nr. 19, 1940.

Dómsorð

- Ákærðu, Daniel Joseph Nemenyi og Bethia Miriam Evans, eru sýkn af kröfum ákæruvaldsins í máli þessu.
- Ákærðu, Haukur Hilmarsson, Alberto Fernandez Soares og Yuhki-Javier Menendez Ohta greiði hver um sig 200.000 krónur í sekt til ríkissjóðs innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dómsins, en sæti ella fangelsi í 14 daga.
- Ákærðu, Keith Malcom, Frances Jegarajasegaram, Jacqueline Caroline Honour, Ruth Natashe Chiat, Rebecca Josephine Danaghy, Miriam Margaret Rose, Natalia Roseanne De Santos og James Richard Wright greiði hvert um sig 100.000 krónur í sekt til ríkissjóðs frá uppkvaðningu dómsins, en sæti ella fangelsi í 8 daga.
- Ákærði, Liam Crowther, greiði 50.000 krónur í sekt til ríkissjóðs innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dómsins, en sæti ella fangelsi í 4 daga.
- Upptækur er klifurbúnaður, svo og lásar og hólkar.

Mál númer 007-2007-053866

- Málið er til afgreiðslu hjá lögfræðisviði embættis lögreglustjórans á höfuðborgar-svæðinu

Mál númer 007-2007-057090

- Málið er til afgreiðslu hjá lögfræðisviði embættis lögreglustjórans á höfuðborgar-svæðinu

Mál númer 013-2007-003709

- Enginn ákærður, rannsókn hætt

Mál númer 007-2007-056662

- Málið er til afgreiðslu hjá lögfræðisviði embættis lögreglustjórans á höfuðborgar-svæðinu

Mál númer 026-2007-001545

- Verkefni lokið

Mál númer 033-2007-006770

- Mál höfðað gegn öllum, S-1/2008, þingfest 26. apríl 2008

VI**Helstu niðurstöður.**

Helstu niðurstöður samkvæmt því sem að framan hefur verið greint frá og með tilliti til viðbótarupplýsinga um persónur, eru eftirfarandi:

- Samskipti lögreglu við meinta mótmælendur Kárahnjúkavirkjunar og stóriðjuframkvæmda árin 2005, 2006 og 2007, þar sem beitt var einhvers konar þvingunarúræðum af hálfu lögreglu, leiddi til þess að alls voru skráð 19 mál í Lögreglukerfið.
- Að þessum málum komu alls 219 lögreglumenn, sumir lögreglumenn komu að fleiri en einu af þessum málum.
- Alls höfðu 83 einstaklingar réttarstöðu sakborninga í málunum.
- Af sakborningum eru 14 eða 16,9% Íslendingar en 69 eða 83,1% með erlent ríkisfang.
- 47 sakborningar komu við sögu í einu máli; 21 kom við sögu í tveimur málum; 8 komu við sögu í þremur málum; 3 komu við sögu í fjórum málum; 2 komu við sögu í fimm málum og 2 komu við sögu í sex málum.
- Alls voru 104 sakborningar handteknir í málunum og auk þess voru 14 sviptir frelsi án þess að vera skráðir í Lögreglukerfið sem handteknir; oft var um sömu einstaklinga að ræða.
- 14 sakborningar voru sviptir vegabréfi í þágu rannsóknar máls.
- Við leit í tjaldi eins mótmælenda, leit sem umráðamaður tjaldsins heimilaði, fundust fíkniefni. Ekki er um það að ræða að í öðrum tilvikum hafi verið framkvæmdar leitir í húsum eða öðrum dvalarstöðum mótmælenda.
- Samkvæmt skráðum gögnum og upplýsingum frá lögreglustjórum var engin tilraun gerð af hálfu lögreglu til að koma í veg fyrir að mat væri komið í tjaldbúðir mótmælenda.
- Samkvæmt skráðum gögnum og upplýsingum frá lögreglustjórum var ekki um neinar hleranir á sínum eða skoðun á tölvupósti að ræða.
- Í einstaka tilfellum tók lögregla myndir á vettvangi og dæmi eru um að teknar hafi verið myndir af sakborningum. Slík gögn fylgdu málum til að hægt væri að tengja sakborninga á óyggjandi hátt við atburði og staði.
- Erlendir ríkisborgar voru látnir framvísa vegabréfum sínum sem jafnan voru ljósrituð.
- Erlendir ríkisborgarar, sem lögregla tók framburðarskýrslu af, voru í flestum tilfellum spurðir um ástæðu veru sinnar hér á landi, hvernig og hvenær þeir hefðu komið til landsins og hvenær brottför þeirra af landinu væri fyrirhuguð. Í algjörum undantekningartilfellum var þessum spurningum lögreglu svarað.
- 43 sakborningar voru ákærðir í alls 6 sakamálum sem höfðuð hafa verið, sumir þeirra voru ákærðir í fleiri málum en einu.
- Í þeim málum sem lokið hefur með dómi var oftast ákært fyrir brot gegn almennum hegningarlögum og lögreglulögum með því að farið var heimildarlaust inn á lokuð vinnusvæði og fyrirmælum um að fara þaðan ekki hlítt, í einu máli var ákært fyrir

húsbrot og að meina starfsmönnum verkfræðistofu að fara þaðan út og einnig voru dæmi þess að ákært væri vegna skemmdarverka.

- 3 ákærðu hafa verið sýknaðir, 34 þeirra hafa verið sakfelldir.
- Oftast hefur dæmd refsing verið sekt á bilinu 50.000 - 200.000 kr.
- 6 ákærðu voru dæmdir í 60 daga skilorðsbundið fangelsi og 2 ákærðu voru dæmdir í 30 daga skilorðsbundið fangelsi.
- Í nokkrum málum voru klifurbúnaður, tæki og tól gerð upptæk.
- Tvö mál eru til afgreiðslu hjá lögfræðisviði embættis lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu, í þeim málum eru alls fimm sakborningar.
- Beðið er dóms í einu sakamáli, það var þingfest þann 26. apríl 2008, níu einstaklingar eru ákærðir í málinu.
- Í Lögreglukerfið er skráð 21 mál eða verkefni sem lýkur án þess að þvingunarúræðum sé beitt, oft er um eftirlit lögreglu að ræða þar sem hún aðhefst ekki annað en fylgjast með mótmælum. Einnig er um að ræða bókanir þar sem lögreglumenn frá einu embætti koma til aðstoðar lögreglumönnum frá öðru embætti.
- Að hverju þessara mála komu frá einum og að 18 lögreglumönnum.
- Samkvæmt því sem hér að framan greinir eru því samtals skráð í Lögreglukerfið 40 mál eða verkefni sem á einhvern hátt tengjast mótmælum gegn Kárahnjúkavirkjun og stóriðjuframkvæmdum árin 2005, 2006 og 2007.